

Bruselj, 1. december 2020
(OR. en)

13567/20

RECH 483
COMPET 611

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o novem evropskem raziskovalnem prostoru

V prilogi vam pošiljamo navedene sklepe Sveta, ki jih je ta odobril 1. decembra 2020 po pisnem postopku.

SKLEPI SVETA O

NOVEM EVROPSKEM RAZISKOVALNEM PROSTORU

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB SKLICEVANJU NA:

- resolucijo Sveta iz junija 2000¹ o vzpostavitvi Evropskega prostora za raziskave in inovacije;
- dogovor Evropskega sveta z zasedanja v Barceloni marca 2002², da bi bilo treba povečati skupno porabo za raziskave, razvoj in inovacije v Uniji, tako da bi se približala 3 % BDP;
- člen 179 Pogodbe o delovanju Evropske unije, s katerim se vzpostavlja evropski raziskovalni prostor;
- sklepe Evropskega sveta iz februarja 2011³, v katerih je potrdil, da Evropa potrebuje enoten raziskovalni prostor, da bi pritegnila nadarjene posameznike in naložbe, ter pozval k vzpostavitvi pristnega enotnega trga znanja, raziskav in naložb;
- sporočilo Komisije iz julija 2012⁴ in svoje sklepe iz leta 2012 o okrepljenem partnerstvu za odličnost in rast v Evropskem raziskovalnem prostoru⁵, v katerih so bile dogovorjene obstoječe prednostne naloge za evropski gospodarski prostor (ERP);

¹ UL C 205, 19.7.2000, str. 1.

² Dok. SN 100/1/02.

³ Dok. EUCO 2/11.

⁴ Dok. 12848/12.

⁵ Dok. 17649/12.

- svoje sklepe iz leta 2013⁶ o spodbujanju in usmerjanju mednarodnega sodelovanja EU na področju raziskav in inovacij: strateški pristop, v katerih priznava mednarodno razsežnost kot pomemben del ERP;
- svoje sklepe iz maja 2015⁷ o načrtu za evropski raziskovalni prostor 2015–2020, ki so bili podlaga za kasnejše nacionalne akcijske načrte držav članic za ERP;
- svoje sklepe iz decembra 2015⁸ o spodbujanju enakosti spolov v ERP;
- svoje sklepe iz maja 2016⁹ o prehodu na sistem odprte znanosti;
- svoje sklepe iz novembra 2016¹⁰ o ukrepih za podporo raziskovalcem na začetku poklicne poti, povečanje privlačnosti znanstvenih karier ter spodbujanje naložb v človeški potencial na področju raziskav in razvoja;
- svoje sklepe iz maja 2018¹¹ o evropskem oblaku za odprto znanost;
- svoje sklepe iz novembra 2018¹² o upravljanju evropskega raziskovalnega prostora, v katerih Komisijo poziva, naj do sredine leta 2020 objavi novo sporočilo o ERP za obdobje po letu 2020; Odbor za evropski raziskovalni prostor in inovacije (ERAC) je nato pripravil akcijski načrt;
- sklepe Evropskega sveta iz marca 2019¹³, v katerih je pozval EU, naj poveča naložbe v raziskave in inovacije, da bi ostala svetovna konkurenčna sila na področju ključnih tehnologij in strateških vrednostnih verig;

⁶ Dok. COM(2012) 497 final.

⁷ Dok. 9351/15.

⁸ Dok. 14846/15.

⁹ Dok. 9526/16.

¹⁰ Dok. 15013/16.

¹¹ Dok. 9291/18.

¹² Dok. 14989/18.

¹³ Dok. EUCO 1/19.

- strateško agendo EU 2019–2024¹⁴, v kateri je poudarjena potreba po okrepitvi raziskovalnih dejavnosti, zlasti tako, da se odpravijo razdrobljenosti pri raziskavah, razvoju in inovacijah v Evropi, ter navedena ugotovitev, da moramo storiti več, da bo zagotovljena enakost med ženskami in moškimi ter pravice in enake možnosti za vse;
- mnenje o prihodnosti ERP, ki ga je sprejel ERAC decembra 2019¹⁵ in v katerem so predstavljeni glavni elementi „novega ERP“;
- sporočilo Komisije iz septembra 2020¹⁶ o novem ERP za raziskave in inovacije –

I. POLITIČNO OZADJE

1. POUDARJA pomen izvajanja „strateške agende voditeljev 2019–2024“, v kateri so obravnavani najbolj pereči izzivi s poudarkom na zaščiti državljanov in svoboščin, razvoju trdne in dinamične gospodarske osnove, izgradnji podnebno nevtralne, zelene, pravične in socialne Evrope ter zastopanju evropskih interesov in vrednot na svetovnem prizorišču;
2. v zvezi s tem POZDRAVLJA tudi nove prednostne naloge Komisije za obdobje 2019–2024, osredotočene na bistvena področja preobrazbe, ki vključujejo prizadevanja, da Evropa postane prva podnebno nevtralna celina („evropski zeleni dogovor“), nov pristop do inovacij, kot je navedeno v „novi industrijski strategiji“ („gospodarstvo za ljudi“), pomembnost „svetovnega zdravja“, krepitev vloge Evrope kot odgovorne svetovne voditeljice („močnejša Evropa v svetu“), opolnomočenje ljudi z novo generacijo tehnologij („Evropa, pripravljena na digitalno dobo“), „novo spodbudo za evropsko demokracijo“ in „spodbujanje evropskega načina življenja“; te pobude se zavzemajo za zdrav planet, pripravljajo Evropo na nov digitalni svet in povečujejo njeno tehnološko suverenost. PRIZNAVA, da je razvoj v preobrazbo in prihodnost usmerjene strategije na področju raziskav, inovacij in razširjanja nujen za udeležanje teh prednostnih nalog ter za zagotovitev rasti produktivnosti in konkurenčnosti Evrope;

¹⁴ Sprejeta na zasedanju Evropskega sveta 20. junija 2019.

¹⁵ ERAC 1201/20.

¹⁶ Dok. 11400/20 + ADD1.

3. JE SEZNANJEN z napredkom pri uresničevanju ERP, zlasti na podlagi načrta za ERP in akcijskih načrtov držav članic za ERP, v katerih so obravnavane sedanje prednostne naloge ERP, katerih glavni cilj je izboljšanje kakovosti sistemov raziskav in inovacij po vsej Evropi in njihovega medsebojnega delovanja. Z zaskrbljenostjo UGOTAVLJA, da se je napredek upočasnil in da ta ni enakomeren po vsej Uniji¹⁷. V tem smislu POZDRAVLJA nove ambicije v zvezi z ERP, izražene v mnenju ERAC o prihodnosti ERP in sporočilu Komisije o novem ERP za raziskave in inovacije. POUDARJA, da morajo Komisija in države članice soustvariti in skupaj izvajati ta „novi ERP“ na vseh ravneh, da se zagotovi pravična in uravnotežena skupna odgovornost po vsej Uniji;
4. POZIVA Komisijo in države članice, naj podprejo razvoj „novega ERP“ v vseh delih okvirnega programa EU za raziskave in inovacije, pa tudi z mobilizacijo drugih predlaganih politik in programov EU, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost, instrumenti kohezijske politike, programom za digitalno Evropo in instrumentom za tehnično podporo. POUDARJA, da je okvirni program EU za raziskave in inovacije najpomembnejši instrument na ravni EU za podpiranje in izvajanje ERP.

II. CILJI „NOVEGA ERP“

5. OPREDELJUJE „novi ERP“ kot prostor, ki je osredotočen na raziskovalce in raziskovalke, temelji na vrednotah ter je usmerjen k odličnosti in učinkom, v njem pa so raziskovalci in raziskovalke, znanje in tehnologija deležni podpore in lahko prosto krožijo. Ta „novi ERP“ naj bi temeljil na skupni odgovornosti, participaciji deležnikov ter državljanov in državljanek, opiral naj bi se na raznolikost in odlike evropskih raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov ter se prilagajal glede na pametno naravnost, znotraj njega pa so za zagotavljanje odličnosti, privlačnosti in konkurenčne prednosti raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov bistvene predvsem temeljne raziskave;

¹⁷ Poročilo o napredku ERP za leto 2018.

6. POUDARJA, da raziskovalne in inovacijske dejavnosti v polnem obsegu, od temeljnih do uporabnih raziskav in inovacij, ter znanje, ki ga ustvarjajo, predstavljajo vrednost, ki močno presega njihov prispevek k trajnostni rasti in zaposlovanju, saj bistveno prispevajo tudi k reševanju družbenih izzivov in so osnova oblikovanja politik, ki temeljijo na vrednotah in dokazih, ter s tem temelj naših evropskih demokracij. IZPOSTAVLJA pomen trajne odprtosti za mednarodno sodelovanje pri doseganju ciljev „novega ERP“, da bi potrdili vlogo Evrope kot vodilne v svetu, in MENI, da so pridružene države ključne partnerice „novega ERP“;
7. POUDARJA, da imajo raziskave in inovacije pomembno vlogo pri okrevanju Evrope, hkrati pa omogočajo in pospešujejo digitalni in zeleni prehod, krepijo odpornost in pripravljenost na krize ter podpirajo konkurenčne prednosti Evrope. IZPOSTAVLJA pomen politike na področju raziskav in inovacij za spodbujanje naložb podjetij v raziskave in inovacije, uvajanje novih tehnologij in podporo pri prevzemanju znanja in tehnologij na ustreznih področjih politike, da bi evropskim podjetjem omogočili razvoj novih izdelkov in storitev, ki bodo uspešno konkurirali na svetovnih trgih in zagotovili učinkovite rešitve za družbene izzive, s čimer bi prispevali k tehnološki suverenosti;
8. OPOZARJA na potencial tesnejšega sodelovanja in usklajevanja na področju raziskav in inovacij v ERP med regionalnimi, nacionalnimi in evropskimi ravni, da bi kar najbolj povečali učinek naložb za doseganje skupnih ciljev politike na uspešen in v učinke usmerjen način, pa tudi za zmanjšanje razkoraka na področju raziskav in inovacij po Uniji;
9. POUDARJA, da bi moral „novi ERP“ še naprej krepiti kakovost sistemov raziskav in inovacij ter njihove povezave po vsej Evropi, hkrati pa prispevati k boljši interakciji med politikami na področju raziskav in inovacij ter drugimi področji politike, zlasti visokošolskimi in industrijskimi politikami, ter zagotavljati učinkovitejšo interakcijo z družbo;

10. POZIVA države članice in Komisijo, naj dajo prednost naložbam v „novi ERP“, in PONOVRNO POTRJUJE cilj naložb v raziskave in razvoj v višini 3 % BDP EU¹⁸. POZIVA države članice, naj določijo naložbene cilje na nacionalni ravni, zlasti kar zadeva javna prizadevanja na področju raziskav in razvoja. JE SEZNANJEN s predlogi Komisije za vključitev novega cilja javnega prizadevanja v višini 1,25 % BDP EU, ki ga morajo države članice, ob uskladitvi na ravni EU, doseči do leta 2030, in dveh novih prostovoljnih ciljev za države članice, da se zavežejo k porabi 5 % nacionalnih javnih sredstev, namenjenih za raziskave in razvoj, za skupne programe in evropska partnerstva do leta 2030 ter da za 50 % povečajo naložbe v raziskave in razvoj v državah, ki so pod povprečjem intenzivnosti raziskav in razvoja v EU¹⁹;
11. POUDARJA, da mora biti „novi ERP“ bolj oprijemljiv, učinkovit in relevanten za raziskovalce in raziskovalke, inovatorje in inovatorke, deležnike na področju raziskav in inovacij ter državljanke in državljane po vsej Evropi. V zvezi s tem IZPOSTAVLJA dodano vrednost konkretnih ukrepov ERP kot dela programa politike ERP, ki bi ga morale države članice in Komisija sistematično in pravočasno skupaj oblikovati in izvajati na tak način, da bo učinek po vsej Evropi čim večji, kar bi okrepilo nacionalne ekosisteme, ustvarilo zagon in zagotovilo politično zavezanost. POUDARJA, da je zaradi raznolikosti okvirov politike na področju raziskav in inovacij v državah članicah potreben prostovoljen pristop k izvajanju konkretnih ukrepov ERP, pri tem pa bi si morali prizadevati za široko udeležbo. SE ZAVEDA, da bi z uvedbo pilotnih ukrepov ERP v letu 2021, ki imajo široko politično podporo in jih skupaj s Komisijo izvaja kritična masa držav članic, lahko ohranili politični zagon na prednostnih področjih ukrepanja po vsej Uniji in ponudili priložnost tudi nesodelujočim državam, tako da bodo imele korist vse države članice.

¹⁸ V strategiji Evropa 2020 je določen cilj „izboljšanja pogojev za inovacije, raziskave in razvoj“, predvsem z namenom „povečanja skupnih javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj na 3 % BDP“ do leta 2020, pri čemer naj bi dve tretjini prispeval zasebni sektor, preostalo tretjino pa javni.

¹⁹ Bruto domači izdatki za raziskave in razvoj zajemajo vse izdatke za raziskave in razvoj, izvedene na nacionalnem ozemlju v določenem referenčnem obdobju (Frascati 2015). Zajemajo javne in zasebne izdatke za raziskave in razvoj. Predstavljajo skupek raziskav in razvoja, ki jih izvajajo štirje institucionalni sektorji: podjetja; vlada; visokošolsko izobraževanje; zasebni nepridobitni sektor.

III. PREDNOSTNI UKREPI ERP

12. POUDARJA, da je treba cilje „novega ERP“ preoblikovati v konkretne ukrepe ERP v skladu s štirimi prednostnimi področji, opisanimi v nadaljevanju. POZIVA države članice in Komisijo, naj se hitro dogovorijo o programu politike ERP, pri tem pa kot pomembno izhodišče UPOŠTEVAJO načrt za ERP, ki ga je predlagala Komisija.

A. POGLABLJANJE ERP – OKVIRNI POGOJI

13. OPREDELJUJE element „poglabljanja ERP“ kot skupni cilj EU in njenih držav članic, v okviru katerega naj si prizadevajo za boljše delovne pogoje in zaposljivost ter druge ustrezne okvirne pogoje na vseh ravneh, da bi v celoti sprostili potencial za sodelovanje in povezljivost v ERP na raziskovalni, projektni, programski in institucionalni ravni;
14. POZIVA države članice, naj še naprej izvajajo reforme svojih nacionalnih sistemov raziskav in inovacij ter zadevnih institucij in organizacij, tako da bodo privlačnejši, bolj interoperabilni, vključujoči in konkurenčni. POUDARJA, da so – poleg odličnosti, usmerjenosti v učinke ter ustreznih naložb in virov – ključne komponente trdnega evropskega sistema raziskav in inovacij tudi etika in skupne vrednote, vključno z raziskovalno integriteto, svobodo znanstvenega raziskovanja, dobrim medsebojnim ocenjevanjem, enakostjo in raznolikostjo;
15. PRIZNAVA vlogo Komisije pri spodbujanju in pospeševanju reform in naložb držav članic, da bi zagotovili boljšo interoperabilnost v EU, in sicer s finančno podporo prek ustreznih programov in instrumentov EU – zlasti okvirnega programa EU za raziskave in inovacije, pa tudi z rednimi dialogi in ustreznimi instrumenti za politično podporo, ki presega zgolj finančno podporo in vključuje pripravo analiz in smernic, svetovanje, tehnično podporo, spremljanje in dejavnosti podatkovne analitike;

16. POZIVA Komisijo in sodelujoče države, naj kot pilotni ukrep ERP za poglobljanje ERP še naprej razvijajo in uporabljajo evropski oblak za odprto znanost in njegove okvirne pogoje, zlasti z nadaljnjim povezovanjem infrastruktur in storitev raziskovalnih podatkov ter spodbujanjem odprte in skupne izmenjave znanja in podatkov ter interoperabilnosti v ERP; tako bo ta oblak v okviru tristranskega upravljanja služil kot zanesljiva, varna in funkcionalna platforma, ki nudi podatkovni prostor in storitve na področju raziskav in inovacij v Evropi, povezan pa bo tudi s tematskimi podatkovnimi prostori, kot je evropski zdravstveni podatkovni prostor;
17. POZIVA Komisijo in države članice, naj v tesnem sodelovanju z deležniki ERP skupaj razvijejo in izvajajo ukrepe ERP, ki obravnavajo glavne izzive za poglobljanje ERP. POZIVA Komisijo in države članice, naj se dogovorijo o prednostnih ukrepih v okviru programa politike ERP v letu 2021, vključno z ukrepi na naslednjih področjih:
- i. **raziskovalne poklicne poti:** POUDARJA, da je povečanje privlačnosti raziskovalnih poklicev z ustvarjanjem privlačnih in varnih delovnih in zaposlitvenih pogojev za bolj trajnostne in privlačnejše raziskovalne poklicne poti, posledično pa tudi za privabljanje in zadržanje odličnih raziskovalcev in raziskovalk, bistven element „novega ERP“. POZIVA Komisijo in države članice, naj skupaj oblikujejo okrepljen „evropski okvir kompetenc za raziskovalne poklicne poti“, tudi za raziskovalne infrastrukture, in sicer na podlagi „Evropske listine za raziskovalce“ in „Kodeksa ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev“, pri čemer naj upoštevajo odprto znanost, enakost spolov, digitalne spretnosti in znanja, ocenjevanje raziskav, diverzifikacijo raziskovalnih poklicev in različne poklicne poti ter dodatne ustrezne elemente programa znanj in spretnosti za Evropo²⁰ in „zagrebškega poziva k ukrepanju“. JE SEZNANJEN s predlogi Komisije iz sporočila o ERP, vključno z naborom orodij za podporo raziskovalnim poklicnim potem in pobudo ERA4You za izboljšanje, med drugim, sodelovanja in mobilnosti med akademsko sfero in podjetji;

²⁰ Dok. 9349/20.

- ii. **sinergije:** POZDRAVLJA nova prizadevanja za ustvarjanje in izkoriščanje sinergij med evropskimi instrumenti financiranja, da bi povečali učinek različnih virov financiranja za zagotovitev uspešnega dvojnega prehoda in hitrega okrevanja, zlasti med prihodnjim programom Obzorje Evropa, programom Erasmus+, skladi kohezijske politike (ESRR, ESS+ in Kohezijski sklad), instrumentom Next Generation EU, programom za enotni trg, instrumenti EU za zunanje ukrepanje, Programom EU za zdravje in programom za digitalno Evropo, ter POZIVA Komisijo, naj za države članice pripravi praktične smernice in enostavna orodja za čim boljšo uporabo teh sinergij v nacionalnem in regionalnem okviru;
- iii. **svoboda znanosti/akademska svoboda:** PRIZNAVA prizadevanja v okviru bolonjskega procesa za izboljšanje in spremljanje akademske svobode v visokošolskem izobraževanju v 49 državah, ki sodelujejo v evropskem visokošolskem prostoru. POZDRAVLJA bonso deklarcijo o svobodi znanstvenega raziskovanja, odobreno 20. oktobra 2020, in ministrsko sporočilo o akademski svobodi, sprejeto 19. novembra 2020 na konferenci evropskega visokošolskega prostora v Rimu, kot skupno izhodišče za varovanje in krepitev svobode znanosti/akademske svobode ter POZIVA Komisijo, države članice in akademske ustanove, naj dosledno upoštevajo izkušnje, pridobljene v okviru bolonjskega procesa, in ocenijo njegov vpliv na raziskave ter sodelujejo predvsem glede morebitnih kazalnikov, metod ocenjevanja in spremljanja ter njihovega pomena za nadaljnjo krepitev svobode znanstvenega raziskovanja v ERP;
- iv. **povezovanje ERP in evropskega visokošolskega prostora:** POUDARJA, da je treba razviti močnejše sinergije in povezave med ERP in evropskim visokošolskim prostorom ter elementi evropskega izobraževalnega prostora, ki so povezani z visokošolskim izobraževanjem. UGOTAVLJA, da so institucionalne spremembe, raziskovalne poklicne poti, znanstveno izobraževanje in usposabljanje, mednarodno sodelovanje in kroženje znanja področja, na katerih je možno odločnejše sodelovanje. PODPIRA nadaljnji razvoj „evropskih univerzitetnih zavezništev“ kot zgled za sodobne in vključujoče visokošolske ustanove prihodnosti v Evropi. JE SEZNANJEN s predlogom Komisije za pripravo načrta ukrepov za ustvarjanje sinergij med visokošolskim izobraževanjem in raziskavami;

- v. **raziskovalne infrastrukture:** POUDARJA, da je treba trajnostno vlagati v nacionalne in evropske raziskovalne infrastrukture skozi njihov celotni življenjski cikel, da bodo lahko prispevale k odličnim rezultatom na področju temeljnih in uporabnih znanosti ter zagotovile obsežno znanje, potrebno za reševanje sedanjih in prihodnjih izzivov. Na podlagi bele knjige *Making Science Happen* („Omogočimo znanost“) Evropskega strateškega foruma za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) SPODBUJA države članice, pridružene države in Komisijo, naj si prizadevajo za razvoj učinkovitejšega in bolj trajnostnega evropskega ekosistema raziskovalnih infrastruktur kot ključnega vira „novega ERP“ ter v celoti izkoristijo njegov bistveni prispevek k izmenjavi podatkov FAIR in nadzoru kakovosti podatkov. OPOZARJA, da je za odličnost in vključenost bistveno, da se zagotovi zadosten prost dostop do nacionalnih in nadnacionalnih raziskovalnih infrastruktur, njihovo okrepljeno sodelovanje in povezovanje po vsej EU ter boljša izmenjava informacij o obstoječih zmogljivostih, na primer z nacionalnimi načrti raziskovalnih infrastruktur in procesom ESFRI;
- vi. **odprta znanost:** POUDARJA, da ima odprta znanost, tudi z vključevanjem prostega dostopa do objav in raziskovalnih podatkov, pomembno vlogo pri povečevanju učinka, kakovosti, uspešnosti, preglednosti in celovitosti raziskav in inovacij, poleg tega pa zbližuje znanost in družbo ob upoštevanju legitimnih in pravnih vidikov ter vidikov varnostni in zasebnosti. SPODBUJA Komisijo, države članice in deležnike, naj v sistemih nagrajevanja in vrednotenja za raziskave, raziskovalce in raziskovalke ter ustanove, vključno z raziskovalnimi infrastrukturami, podpirajo in izvajajo prakse odprte znanosti ter okrepijo evropsko usklajevanje. POZDRAVLJA vzpostavitev platforme za odprto objavljane raziskav *Open Research Europe*. PRIZNAVA, da so knjižna raznolikost, večjezičnost in priznavanje vseh znanstvenih produkcij pomembni elementi politike ERP glede odprte znanosti.

**B. NARAVNANOST: V RAZISKAVE IN INOVACIJE USMERJENE SKUPNE POBUDE
Z DRUGIMI PODROČJI POLITIKE V GLOBALNEM KONTEKSTU**

18. OPREDELJUJE element „naravnosti“ kot proces strateškega usklajevanja med raziskavami in inovacijami ter drugimi ustreznimi področji politike, da bi strateško usmerjali in prednostno obravnavali naložbe v raziskave in inovacije ter se pripravili na oblikovanje in izvajanje v raziskave in inovacije usmerjenih političnih pobud, ki prispevajo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja v Evropi in zunaj nje;
19. PRIZNAVA „zeleni“ in „digitalni“ dvojni prehod in odporno okrevanje kot temeljni smeri za prenos „novega ERP“ v konkretne ukrepe politike in financiranja. POUDARJA pomen nadnacionalnih naložb na področju raziskav in inovacij ter skupnih programov na regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU in POZIVA države članice, naj zagotovijo ambiciozne prispevke k ukrepom ERP, namenjenim omogočanju tega prehoda. OPOZARJA, da so potrebni posebni ukrepi, s katerimi bi zagotovili, da politika na področju raziskav in inovacij bolj in ustrezneje podpira prevzemanje znanja in tehnologij na različnih področjih politike, med drugim tudi izvajanje evropske industrijske strategije. V zvezi s tem POUDARJA pomen ustreznih povezav znotraj inovacijskih ekosistemov in njihovih akterjev ter med njimi po vsej Evropi, da bi zagotovili hitrejšo uporabo rezultatov raziskav v gospodarstvu in družbi;
20. POZIVA Komisijo in zainteresirane države članice, naj leta 2021 izvedejo postopek izdelave programa za pilotni ukrep ERP za zeleni vodik na področju raziskav in inovacij, pri tem pa zagotovijo skladnost z drugimi sorodnimi pobudami in ne posegajo v pomen širšega pristopa politike na področju raziskav in inovacij v zvezi z vodikom, ki presega ta pilotni ukrep ERP.

21. POZIVA Komisijo in države članice, naj v tesnem sodelovanju z deležniki ERP skupaj razvijejo in izvajajo ukrepe ERP, ki obravnavajo glavne izzive za spodbujanje naravnosti, dvojnega prehoda in odpornega okrevanja. POZIVA Komisijo in države članice, naj se dogovorijo o prednostnih ukrepih v okviru programa politike ERP v letu 2021, vključno z ukrepi na naslednjih področjih:
- i. **pobuda za odpornost Evrope:** JE SEZNANJEN z ukrepi, ki so bili uvedeni v odziv na pandemijo COVID-19, kot sta akcijski načrt „ERAvsCorona“ in skupno oblikovanje „evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora“ s strani raziskovalnih infrastruktur in e-infrastruktur v okviru evropskega oblaka za odprto znanost. PRIZNAVA, da se je treba še naprej odzivati na izzive, ki jih prinaša kriza, ter si prizadevati za napredne strukture preprečevanja in odzivanja, s katerimi bi v prihodnje povečali odpornost Evrope, tudi s pomočjo skupne vizije v zvezi z zasebnostjo in drugimi etičnimi vprašanji. POZIVA Komisijo in države članice, naj oblikujejo srednjeročno skupno in usklajeno v raziskave in inovacije usmerjeno politično pobudo, pri čemer naj upoštevajo prednostne naloge, določene v mehanizmu za okrevanje in odpornost;

- ii. **digitalna preobrazba:** PRIZNAVA, da digitalna preobrazba močno vpliva na vse vidike „novega ERP“. POUDARJA, da digitalne tehnologije (omrežja 5G, procesorji in elektronske komponente, visokozmogljivostno računalništvo, dostop do podatkov, njihova obdelava in analitika) krepijo evropsko tehnološko suverenost. SPODBUJA Komisijo in države članice, naj povečajo raven nacionalnega in evropskega usklajevanja, zlasti na področju raziskovalnih infrastruktur in e-infrastruktur. IZPOSTAVLJA potencial umetne inteligence v zvezi s tem. OPOZARJA, da je na evropski in nacionalni ravni nujno potreben skladen, celovit in strateški pristop k različnim dejavnostim, povezanim z umetno inteligenco, pri čemer je treba uporabiti pristop po meri človeka, ki temelji na skupnih evropskih vrednotah in etičnih načelih, tudi kar zadeva socialno raznolikost in enakost spolov, ter si prizadeva za globalni doseg. POZIVA Komisijo, naj si še naprej prizadeva za vzpostavitev vseevropskih mrež odličnosti na področju umetne inteligence, ki povezujejo različna področja dejavnosti, povezana z umetno inteligenco, združujejo znanje in rezultate raziskav, da bi dosegli čim večji učinek, ter spodbujajo uvedbo aplikacij umetne inteligence na strateških področjih, tako v Evropi kot po svetu sicer;
- iii. **evropska partnerstva na področju raziskav in inovacij** POZDRAVLJA znaten napredek, dosežen pri razvoju novega strateškega in celovitega pristopa k evropskim partnerstvom na področju raziskav in inovacij ter pri pripravi novega „procesa strateškega usklajevanja“. POUDARJA, da bodo partnerstva, ki povezujejo nacionalne in evropske naložbe ter politično zavezanost, prav tako imela ključno vlogo pri novi naravnosti. POZIVA države članice, naj v celoti izkoristijo potencial partnerstev za doseganje skupnega obsega in dometa v Evropi, da bi učinkovito uresničevali cilje trajnostnega razvoja, tudi z zagotavljanjem ustreznih nacionalnih finančnih prispevkov in prispevkov v naravi, ki bi dopolnili pobude na ravni EU. POZIVA Komisijo, naj zagotovi pravočasen začetek procesa strateškega usklajevanja za partnerstva;

- iv. **kroženje znanja:** POUDARJA, da so potrebna dodatna prizadevanja za prenos intelektualnih in znanstvenih adutov Unije v nove proizvode in storitve, ki ustrezajo družbenim zahtevam. POZIVA države članice in Komisijo, naj spodbujajo odprto znanost in odprte inovacijske prakse ter soustvarjanje znanja in tehnologije v Evropi. POZDRAVLJA pobudo Komisije, na podlagi katere naj bi se v skladu z novo industrijsko strategijo za Evropo pregledalo njeno priporočilo iz leta 2008 o upravljanju intelektualne lastnine pri dejavnostih prenosa znanja in za kodeks ravnanja ter pripravila strategija EU za tehnološke infrastrukture²¹, da se olajšata sodelovanje in izmenjava znanja med evropskimi podjetji ter zagotovi njihov dostop do pravih spretnosti in strokovnega znanja;
- v. **EUREKA:** PRIZNAVA pomembne dosežke programa EUREKA pri prispevanju k ERP, vključno k njegovi zunanji razsežnosti, ter POZIVA Komisijo in države članice, naj prispevajo k nadaljnjemu razvoju tega programa kot vodilne vseevropske strukture za izvajanje dvo- in večstranskih trgu bližnjih raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti industrije in akademskih krogov, pri čemer naj se osredotočijo zlasti na dvojni prehod ter vključujejo mala in srednja podjetja (MSP) in podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, vključno z njihovim vse pomembnejšim evropskim in mednarodnim potencialom za sodelovanje;

²¹ „Tehnološka infrastruktura“ pomeni objekte in vire, kot so preskuševalne naprave, pilotne linije, demonstratorji, objekti za testiranje ali živi laboratoriji, in s tem povezane storitve, ki jih javni raziskovalni laboratoriji ali industrija uporabljajo za razvoj, proizvodnjo, preskušanje in izboljšanje izredno inovativne tehnologije, ki je bila potrjena v laboratorijskem okolju, vključno z razvojem prototipov, opredelitvijo proizvodnega procesa in preskusnimi postopki; do teh infrastruktur lahko dostopa več uporabnikov.

- vi. **mednarodno sodelovanje:** POUDARJA, da je treba okrepiti partnerstvo med Komisijo in državami članicami glede sporazumov o sodelovanju na področju znanosti, tehnologije in inovacij ter glede „znanstvene diplomacije“, da bi utrdili sodelovanje s tretjimi državami ob polnem spoštovanju načel vzajemnosti, odprtosti in preglednosti ter skupnih vrednot, vključno s človekovimi pravicami in pravicami intelektualne lastnine, ter povečali učinek v zvezi s splošnimi cilji politike EU. POZIVA Komisijo, naj v tesnem sodelovanju z državami članicami koordinira politične dialoge, da bi okrepili že vzpostavljene odnose na področju raziskav in inovacij ter sodelovanje s tretjimi državami in regijami, vključno z Afriko, z vzhodnim in južnim partnerstvom in evro-sredozemsko regijo, ter še naprej krepí pobude za sodelovanje z Zahodnim Balkanom, ter UGOTAVLJA, da je potreben celovitejši pristop k zaščiti strateške avtonomije EU ob hkratnem ohranjanju odprtega gospodarstva, tudi prek njenega sodelovanja na področju raziskav in inovacij s tretjimi državami. POUDARJA, da si je treba bolj prizadevati za usklajeno večravniško predvidevanje, ocenjevanje in spremljanje učinka sodelovanja na področju raziskav in inovacij zunaj Evrope.

C. PARTICIPACIJA: PREPOZNAVANOST IN POMEN RAZISKAV IN INOVACIJ ZA DRUŽBO

22. OPREDELJUJE element „participacije“ kot skupna prizadevanja EU in držav članic za večjo prepoznavnost „novega ERP“ v raziskovalni skupnosti ter za povečanje prepoznavnosti in pomena raziskav in inovacij za družbo pri oblikovanju in izvajanju pobud na področju raziskav in inovacij ter izmenjavi znanja v okviru teh pobud na projektni, programski in institucionalni ravni;
23. POZIVA Komisijo in države članice, naj še naprej razvijajo in izvajajo znanstveno kampanjo za državljane in državljanke „plastični pirati“ kot pilotni ukrep ERP za spodbujanje „interakcije“ v ERP, da bi državljane in državljanke, zlasti mlade, ozaveščali o vplivu in koristih raziskav in inovacij v njihovem vsakdanjem življenju. SPODBUJA sodelovanje s predlagano misijo za zdrave oceane, morja, obalne in celinske vode;
24. POZIVA Komisijo in države članice, naj v tesnem sodelovanju z deležniki ERP skupaj razvijejo in izvajajo ukrepe ERP, ki obravnavajo glavne izzive za spodbujanje interakcije z družbo. POZIVA Komisijo in države članice, naj se dogovorijo o prednostnih ukrepih v okviru programa politike ERP v letu 2021, vključno z ukrepi na naslednjih področjih:
 - (i) **znanstvene kampanje za državljane in državljanke:** POZIVA države članice in Komisijo, naj vsaj vsaki dve leti organizirajo vseevropsko znanstveno kampanjo za državljane in državljanke, da bi se uveljavile dobre prakse za spodbujanje in nagrajevanje participacije državljanov in državljanek pri oblikovanju in izvajanju politik na področju raziskav in inovacij po vsej Evropi, s čimer bi se okrepilo zaupanje državljanov in državljanek v znanost in olajšalo sprejemanje znanosti, tehnologije in inovacij. SPODBUJA sinergije med temi znanstvenimi kampanjami za državljane in državljanke ter predlaganimi misijami programa Obzorje Evropa;

- (ii) **znanstvena komunikacija:** SPODBUJA države članice in Komisijo, naj okrepijo prizadevanja za boljšo seznanjenost javnosti z znanostjo in tehnologijo, spodbujajo popularizacijo znanosti, zanimanje medijev in znanstveno izobraževanje ter raziskovalcem in raziskovalkam zagotovijo ustrezno usposabljanje in pridobivanje spretnosti na področju znanstvene komunikacije. POZIVA Komisijo in države članice, naj oblikujejo evropski politični pristop k znanstvenemu komuniciranju, pri čemer naj upoštevajo združeno „mrežo znanstvenih medijev EU“, ki evropski javnosti, medijem in politiki ponuja dostop do najnovejših znanstvenih spoznanj o sodobnih temah, novo pobudo za evropske prestolnice znanosti in inovacij ter dejavnosti mreženja, katerih cilj je boljše povezovanje relevantnih pobud na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU.

D. ŠIROKA INKLUZIVNOST IN DOSTOP DO ODLIČNOSTI

25. OPREDELJUJE element „inkluzivnosti“ kot široko, z vidika spolov uravnoteženo in nediskriminatorno vseevropsko participacijo raziskovalcev in raziskovalk, nacionalnih in regionalnih akterjev ter deležnikov na področju raziskav in inovacij v dejavnostih ERP, da bi se v celoti aktiviral in izkoristil potencial ERP za prispevanje k ciljem regionalne, nacionalne in evropske politike, in sicer s ciljno usmerjenimi ukrepi na nacionalni ravni in/ali ravni EU za spodbujanje in lajšanje odprtosti in vključenosti mrež sodelovanja ter zmanjšanje razdrobljenosti in razlik med državami članicami in znotraj njih;
26. POZIVA Komisijo in države članice, naj EURAXESS – pilotni ukrep ERP za spodbujanje „inkluzivnosti“ znotraj ERP – razvijejo v platformo talentov ERP, ki bo s podpiranjem raziskovalcev in raziskovalk pri njihovem poklicnem razvoju v ERP, povezovanjem raziskovalcev in raziskovalk z institucijami ter izboljšanjem zaposljivosti, absorpcije talentov in programov mobilnosti sposobna odpraviti obstoječe ovire za uravnotežene vzorce mobilnosti;

27. POZIVA Komisijo in države članice, naj v tesnem sodelovanju z deležniki ERP skupaj razvijejo in izvajajo ukrepe ERP, ki obravnavajo glavne izzive za spodbujanje široke inkluzivnosti. POZIVA Komisijo in države članice, naj se dogovorijo o prednostnih ukrepih v okviru programa politike ERP v letu 2021, vključno z ukrepi na naslednjih področjih:
- i. **kroženje možganov:** PONOVRNO POUDARJA, da je pojav bega možganov, ki izvira iz številnih različnih socialno-ekonomskih dejavnikov na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, še vedno velik izziv v državah članicah in za njih ter prispeva k razlikam na področju raziskav in inovacij v EU. PRIZNAVA, da je geografska in medsektorska mobilnost raziskovalcev in raziskovalk temeljna razsežnost „novega ERP“ za zagotavljanje vrhunskih rezultatov. POZIVA Komisijo in države članice, naj spremljajo in priporočajo ukrepe za odpravo neuravnoteženega kroženja možganov; ti naj med drugim zadevajo plačni sistem, režim mobilnosti, pogoje zaposlovanja, politike socialne varnosti, prenosljivost nepovratnih sredstev in pokojnin ter medsektorsko mobilnost raziskovalcev;
 - ii. **enakost spolov:** z veliko zaskrbljenostjo OPOZARJA, da še vedno obstaja velika neuravnotežost v zastopanosti spolov, ki Evropi preprečuje, da bi v celoti izkoristila potencial svojega sistema raziskav in inovacij, usmerjenega v odličnost, ter POZIVA Komisijo in države članice, naj znova posvetijo pozornost enakosti spolov in vključevanju načela enakosti spolov, tudi z načrti za enakost spolov in vključevanjem vidika spola v vsebino raziskav in inovacij. POZIVA države članice in organizacije, ki financirajo raziskave, naj spodbujajo ukrepe, s katerimi bodo zagotovile, da pri dodeljevanju finančnih sredstev za raziskave ne bo razlikovanja na podlagi spola;

- iii. **znanstveno upravljanje:** PRIZNAVA vse večjo potrebo po profesionalizaciji znanstvenega upravljanja v organizacijah, ki izvajajo in financirajo raziskave, tudi prek digitalnih znanj in spretnosti, da bi se izboljšala njihova sposobnost participacije v mrežah sodelovanja na ravni ERP. POZIVA Komisijo, naj začne izvajati pilotni ukrep za vseevropski program mreženja za znanstvene upravljavce, vključno z upravljavci raziskovalne infrastrukture, in OCENJUJE, kolikšna je dodana vrednost sodelovanja med ponudniki usposabljanja na področju znanstvenega upravljanja, tudi v sektorju visokošolskega izobraževanja, za razvoj programov in smernic za znanstveno upravljanje;
- iv. **evropsko sodelovanje v znanosti in tehnologiji – COST:** PRIZNAVA, da je COST pomemben instrument za raziskave in inovacije ter vstopni portal v ERP, saj spodbuja evropsko in mednarodno sodelovanje na področju raziskav, zlasti s svojo inkluzivnostjo in pristopom od spodaj navzgor. POZIVA Komisijo in države članice, naj okrepijo vlogo COST kot vodilnega instrumenta mreženja v ERP, in sicer s povezovanjem, opolnomočenjem in zadržanjem zlasti mladih raziskovalcev in raziskovalk, ter naj podprejo prosto kroženje znanstvenikov in znanstvenic, vključno z razvojem raziskovalnih poklicnih poti, zlasti s spodbujanjem sodelovanja držav evropskega sosledstva, npr. s šolami za usposabljanje v okviru COST in mehanizmi kratkoročne mobilnosti.

IV. NADALJNI KORAKI

- 28. POZIVA prihodnja predsedstva Sveta EU in Komisijo, naj vsaj enkrat v dveh letih organizirajo redne politične dialoge v podporo naložbam in reformam, usmerjenim k učinkom, na nacionalni in regionalni ravni ter mobilizaciji vseh virov financiranja in razpoložljivih instrumentov za podporo politiki na evropski ravni, tudi prek „ministrskih konferenc ERP“, da bi oblikovali nadaljnje ukrepe za izvajanje programa politike ERP in ocenili razvoj in dosežke sedanjih ukrepov ERP;

29. POZIVA Komisijo in države članice, naj v letu 2021 razvijejo program politike ERP in večravninski model upravljanja, da bi uresničili „novi ERP“, zajemajoč razvoj in izvajanje ukrepov ERP, ter UPOŠTEVA elemente, povezane z upravljanjem, v sporočilu Komisije o ERP, „Paktu za raziskave in inovacije v Evropi“ in „Forumu ERP za prehod“. POUDARJA, da bi moral razvoj novega modela upravljanja temeljiti na naslednjih načelih:

- **inkluzivnost:** vključevanje vseh držav članic, vključno z regionalnimi organi, Evropskim odborom regij, deležniki na področju raziskav in inovacij ter civilno družbo, kadar je to primerno;
- **uspešnost:** opredelitev postopkov smotrnega upravljanja, primernih za razvoj in izvajanje ukrepov ERP, in sicer z določitvijo skupnih ciljev in odločanjem o ukrepih, potrebnih za izvajanje pobud ERP, vključno z ustreznimi sektorskimi politikami;
- **skladnost:** prizadevanje za večjo izmenjavo in sodelovanje med regionalnimi, nacionalnimi in evropskimi ravni, da bi obravnavali strukturna vprašanja v okviru politike raziskav in inovacij ter zunaj nje;
- **učinkovitost:** povezovanje s predlaganim strateškim načrtovanjem programa Obzorje Evropa za boljšo uskladitev politik in ukrepov na področju raziskav in inovacij v zgodnji fazi, s čimer bi se razširila področje uporabe in učinek nacionalnih in evropskih ukrepov na področju raziskav in inovacij;
- **empiričen pristop:** spodbujanje, v tesnem sodelovanju s Komisijo, pregleda sistema spremljanja ERP, vključno z njegovimi kazalniki in postopki poročanja, OB UPOŠTEVANJU predloga Komisije za vzpostavitev letnega pregleda stanja ERP, ter prizadevanje za zagotavljanje tehnične in strokovne pomoči državam članicam za izboljšanje nacionalnih dejavnosti spremljanja ERP ter njihove povezave z evropskim semestrom in uvedbo njihovih načrtov za okrevanje in odpornost;
- **ustreznost:** določanje prednostnih nalog, ki temeljijo na politiki, med drugim zlasti z ustrezno vlogo Sveta in orientacijskimi razpravami v okviru rednih ministrskih konferenc o ERP, ki po potrebi vključujejo deležnike in partnerje zunaj držav članic;

30. POZIVA ERAC, naj izrazi svoje mnenje o tem, ali in v kolikšni meri bi bili za uresničitev „novega ERP“ potrebni zakonodajni ukrepi in priporočila Sveta;
 31. POZIVA prihodnje portugalsko predsedstvo, naj nadaljuje delo v zvezi z „raziskovalnimi poklicnimi potmi“, Komisijo pa, naj v ta namen predstavi konkretne predloge, povezane z ERP.
-